

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Czym jest koncepcja (nad)człowieka w filozofii F. Nietzschego?

Klasa / czas trwania lekcji:

klasa I, czas 2 x 45 min.

Cele :

Po lekcji uczeń:

1. wyjaśnia pojęcia woli mocy i nadczłowieka;
 2. odróżnia i charakteryzuje postawę apollińską i dionizyjską;
 3. analizuje fragment Tako rzecze Zaratustra (Przedmowa Zaratustry) Friedricha Nietzschego.
- Dla uczniów wybitnie zdolnych – do portfolio – gromadzenie informacji o społecznych echach pojęć woli mocy i nadczłowieka (korelacja z historią i językiem polskim, materiał spoza podstawy).

Metody/Techniki/Formy pracy

Wykład, praca w małych grupach w formie sześciu kapeluszy wg E. de Bono, elementy OK.

Środki dydaktyczne:

- fragmenty tekstu W. Tatarkiewicza;
- materiały do ćwiczeń;
- fragment Tako rzecze Zaratustra.

Opis przebiegu lekcji :

- a) Krótki wykład o Nietzschem.
- b) Ćwiczenie według metody sześciu kapeluszy E. de Bono.

Jest to technika pracy pozwalająca na twórcze rozwiązywanie problemów. Zależnie od „koloru kapelusza” może to być następujący sposób myślenia. W tym przypadku wszystkie grupy mają to samo zadanie: w tekście Tako rzecze Zaratustra (cel 3) znaleźć przykłady postawy apollińskiej i dionizyjskiej (cel 2).

- Kapelusz BIAŁY: FAKTY. Osoba, która myśli według tego schematu, ma za zadanie dokonać oceny zjawiska tylko na podstawie faktów, liczb i konkretnych danych.
- Kapelusz CZERWONY: EMOCJE. W tym schemacie myślenia uczeń powinien kierować się tylko emocjami i pod ich wpływem oceniać.
- Kapelusz CZARNY: PESYMYZM. Uczeń nastawiony jest negatywnie do wszystkiego, zauważa tylko wady, problemy, zagrożenia.

- Kapelusz ŻÓŁTY: OPTYMIZM. Wyłącznie radosne i słoneczne myśli. Jego posiadacz widzi tylko dobre strony faktu czy procesu.
- Kapelusz ZIELONY: MOŻLIWOŚCI. Uczeń ma widzieć tylko twórcze rozwiązania, rozważa „co by było, gdyby...”.
- Kapelusz NIEBIESKI: ANALIZA PROCESU.

To zadanie pozostawiamy nauczycielowi.

- c) Uczniowie prezentują opinie, konfrontujemy je, podsumowujemy według zasady grupy niebieskiej; w trakcie podsumowania wybrani uczniowie wyjaśniają pojęcia woli mocy i nadczłowieka (cel 1) – uczniowie z SPE mogą przedstawić pojęcie nadczłowieka w formie np. żywej rzeźby.
- d) Wnioski, podsumowanie zajęć przez wybranego ucznia, zapisanie notatki. Ewaluacja.

Komentarz metodyczny:

Zajęcia zostały przygotowane zgodnie z założeniami konstruktywizmu (patrz: program s. 2-3 i bibliografia). Dlatego przez całe zajęcia zwracamy uwagę, by lekcja była w większej mierze odkrywaniem niż podawaniem i bazowała na doświadczeniach własnych uczniów. Lekcja jest nastawiona na kształtowanie kompetencji kluczowych zgodnie ze wskazówkami zamieszczonymi w programie i należy cały czas mieć je na uwadze. Dlatego sugerowane jest, by członkowie grup na koniec dokonali oceny koleżeńskiej pracy, zgodnie z założeniami OK. Uczniowie z SPE powinni być wspierani według indywidualnych zaleceń. Nie tworzymy z nich osobnej grupy, ale dostosowujemy zadanie do ich możliwości. I tak np. ucznia z ograniczeniami kontaktu werbalnego możemy obsadzić na stanowisku sekretarza grupy, ale nie speakera. Uczniowie ci otrzymują pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i utwierdzenie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz ćwiczenia utrwalające. Przy ocenie ucznia z SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Ustalona ocena nie może wynikać z porównania osiągnięć z innymi uczniami. Musi być wielostronna.